

9

JUSTÍCIA

REQUADRE III-2.

*SONIA I. VIDAL FERRER**Magistrada jutge degana de Palma*

Enguany es fa difícil resumir l'evolució de l'activitat judicial de 2019 per la greu crisi sanitària declarada el primer trimestre de 2020, la qual cosa ha fet endarrerir l'obtenció i la valoració de les xifres de l'any anterior. Tot i això, es compta amb les dades dels jutjats de Palma, que solen ser un indicatiu fiable del que succeeix als altres partits judicials de la comunitat, i, a més, és la seu dels jutjats d'àmbit provincial, fet que permet tenir els moviments de tota la comunitat autònoma en aquests òrgans i veure l'evolució que s'hi produeix.

D'entrada, sembla que el 2019 hi ha una inversió en el registre d'entrada d'assumptes respecte de l'any 2018, ja que es dona una baixada en gairebé totes les jurisdiccions, excepte, de manera significativa, la social, on es romp la tendència i es tornen a incrementar l'entrada de la mercantil, família i violència sobre la dona.

En la jurisdicció civil ha baixat l'entrada d'assumptes. Crida molt l'atenció la baixada de procediments ordinaris, més de

4.000 assumptes a Palma, on influeix la menor entrada de demandades relatives a condicions generals incloses en contractes de finançament amb garanties reals immobiliàries en què el prestatarí sigui una persona física. L'explicació d'aquesta baixada, com a mínim en part, pot residir en el fet d'estar en espera de certes sentències del Tribunal de la Unió Europea, que en funció del sentit que tinguin incrementarà notablement la interposició de demandes.

També hi ha una lleugera baixada en procediments verbals, que inclouen els procediments arrendaticis; si bé dins dels verbals sí que hi ha un increment de més del 50 % —de 48 a 117— en demandes per ocupacions il·legals. Això indicaria que la reforma legal per la Llei 5/2018 ha tingut certa incidència. S'ha establert una coordinació amb Serveis Socials i la manera de traslladar els supòsits d'especial vulnerabilitat; així i tot, una vegada fets tots els tràmits i avaluades les situacions, s'han de complir les resolucions judicials fermes.

Les execucions hipotecàries continuen baixant i s'han assolit mínims en relació amb els darrers anys.

Al contrari, sí que han pujat notablement els procediments monitoris i les execucions de sentències. La baixada

de procediments que acaben amb vista judicial i l'increment d'aquells que suposen reclamacions econòmiques o execucions de sentències redunden en el que ja es va dir de situació de col·lapse de les oficines judicials de primera instància, i, per tant, en l'increment de temps a poder donar resposta. És especialment greu en les oficines de personal reduït, on seria urgent l'ampliació de plantilles.

Els quatre jutjats de família han tingut un increment notable en l'entrada d'assumptes. És significativa la pujada en matèria d'incapacitats, que duria a pensar que si s'aprovés la creació d'un nou jutjat de primera instància —tal com es demana— hauria de ser de família, i, fins i tot, especialitzat en incapacitats. És important la feina que es desenvolupa en matèria de mediació familiar amb l'ajut del Servei de Família, Direcció General d'Infància, Joventut i Famílies de la Conselleria d'Afers Socials i Esports.

En la jurisdicció mercantil, encara que l'any passat va entrar en funcionament el tercer jutjat, la jurisdicció preveu un increment en l'entrada de casos. Es manté la necessitat de més jutjats, ja que continuen tenint un dels índex d'entrada d'assumptes més elevat del país i es fa necessari adequar les plantilles de personal a la dels jutjats de primera instància de plantilla completa.

Les reclamacions en matèria de transport aeri han pujat en uns 1.000 procediments en relació amb l'any anterior —de 2.803 a 3.833—, també les sol·licituds de concursos, tant les necessàries

com les voluntàries, canviant la inèrcia dels dos darrers anys.

Les reformes legals de l'any 2015 continuen tenint reflex en la jurisdicció penal. A instrucció han entrat menys assumptes, estam a menys de la meitat dels procediments que tingueren entrada el 2015; també és cert que tenen un grau de complicació superior derivat de la reforma esmentada. Es manté la progressió a l'alça en matèria de denúncies per violència domèstica, àmbit familiar que no és violència sobre la dona.

La mateixa inèrcia es dona als jutjats de violència sobre la dona, si ja es feia feina per sobre del 170 % del que està previst per a aquest tipus de jutjats, el 2019 han entrat gairebé 1.000 assumptes més que l'any anterior: de 4.616 a 5.426. És significatiu que disminueix el nombre de renúncies: es retiren menys denúncies que altres anys. Per molt que s'incrementi la capacitat de resolució, s'arriba a un punt que ja no es dona més de si. Tenen una càrrega molt elevada que reclama de manera urgent un nou jutjat, arribant al punt que ja se'n necessiten dos, com ja s'ha indicat en altres informes, i cada any és més alarmant la seva mancança.

El jutjat penal incrementa la seva càrrega i posa fi a la tendència a la baixa dels dos darrers anys. Això es deu principalment al fet que dels jutjats d'instrucció, si bé tenen menys assumptes, els que hi entren solen acabar en judici i l'increment dels judicis en violència de gènere fa pujar l'entrada i, per tant, augmenten els que acaben sent jutjats.

Els jutjats menors mantenen els nombres favorables i baixen en aquesta línia els delictes en què intervé violència, tant de gènere com domèstica.

El jutjat de vigilància penitenciària baixa en l'entrada de casos i, donada l'elevada càrrega que té, a finals d'any va entrar en funcionament un reforç, de tal manera que un segon jutge ajuda a donar resposta a les peticions que s'hi tramiten.

En la jurisdicció contenciosa administrativa s'observa un lleuger repunt en l'entrada d'assumptes. Continua sent important la gran complexitat de temes que s'han de resoldre i la pendència que s'arrossega d'altres anys. Es mantenen els reforços d'un magistrat a cada jutjat per resoldre procediments ordinaris, però està pujant el retard en donar resposta als procediments abreujats i es té l'agenda programada fins a finals de 2021.

Pel que fa a la jurisdicció social, es té un jutjat més, que era del tot necessari però insuficient. S'ha reforçat el jutjat número 5 amb un segon jutge perquè examini les executòries penals i així el titular del jutjat social es pugui dedicar íntegrament a aquesta matèria. Es mantén un reforç transversal, de tal manera que són sis els jutges que resolen assumptes en aquesta jurisdicció. Amb tot, aquest 2019 es romp la tendència a la baixa i ha repuntat l'entrada d'assumptes, amb més de 1.300. És una regressió que posa de manifest la necessitat de dos jutjats més en aquesta jurisdicció i que tampoc arriben.

L'Oficina d'Atenció a les Víctimes de Delictes ha arribat al màxim de la seva capacitat per atendre víctimes. Ha baixat lleugerament la petició d'ajuda, però és important l'increment d'assistència en delictes contra la llibertat sexual i per altres tipus delictius, a més dels de violència contra la dona. Gràcies a l'Oficina de Defensa dels Drets del Menor i la implantació de sales amigables, el seu ús s'ha normalitzat i això permet donar una millor assistència i tractament a les víctimes menors.

S'ha de mantenir l'assenyalat l'any 2018 amb la problemàtica de la informatització dels expedients, segueix sent la jurisdicció penal on es concentren la majoria de problemes, sobretot quan són causes de certa magnitud. Encara que hi ha esforços per posar-hi solució, els problemes no se solucionen de manera definitiva.

El 2019 posa de manifest la urgent necessitat de créixer en edificis judicials. És preocupant que Palma no sigui presa en consideració i se la doti d'aquelles estructures necessàries que li permetin créixer com correspon per donar un servei de qualitat i digne a la ciutadania.